

Dėl nenuolatinio Lietuvos gyventojų metinės pajamų mokesčio deklaracijos

Pakeistas VMI viršininko įsakymas „[Dėl Nenuolatinio Lietuvos gyventojų metinės pajamų mokesčio deklaracijos GPM314 formos, jos priedų GPM314A, GPM314B formų ir jų užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo](#)“.

Esminiai pakeitimai susiję su Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo nuostatų pasikeitimu:

- pakeistos mėnesio ir metinio neapmokestinamojo pajamų dydžio sumos,
- pakeista vidutinio šalies darbo užmokesčio, taikomo apdraustųjų asmenų valstybinio socialinio draudimo išmokų bazei skaičiuoti (VDU), suminė išraiška (2023 m. 1 VDU – 1 684,90 Eur).

Taisyklėse nustatyta, kad elektroninėmis paslaugomis nesinaudojantis nenuolatinis Lietuvos gyventojas popierinę deklaraciją gali atsiųsti paštu arba pristatyti j bet kurią apskrities valstybinę mokesčių inspekciją (į Druskininkuose esantį VMI Duomenų tvarkymo skyrių deklaracijos neturi būti siunčiamos).

Be to, Lietuvos su užsienio valstybėmis sudarytų ir taikomų dvigubo apmokestinimo išvengimo sutarčių sąrašas papildytas sutartimi su Maroku.

Pakeitimai įsigaliojo 2023 m. spalio 26 d. ir pakeistomis taisyklėmis turi būti vadovaujamas, nenuolatiniais Lietuvos gyventojams deklaruojant 2023 metų mokestinio laikotarpio pajamas.

Dėl mokesčių administratoriaus taikos sutarties civilinėse ir administracinėse bylose sudarymo

Priimtas įsakymas „[Dėl Mokesčių administratoriaus taikos sutarties civilinėse ir administracinėse bylose sudarymo taisyklių patvirtinimo](#)“.

Taisyklės nustato pasiūlymo sudaryti taikos sutartį civilinėje arba administracinėje byloje, susijusioje su prievolių išieškojimu valstybės naudai, inicijavimo ir pateikimo, taikos sutarties pasirašymo tvarką, pagrindinius kriterijus, kuriais vadovaudamasis mokesčių administratorius turi įvertinti taikos sutarties civilinėje arba administracinėje byloje sudarymo pagrįstumą.

Numatyta, kad sprendimo sudaryti taikos sutartį civilinėje arba administracinėje byloje sudarymo procedūra pradedama, kai VMI gauna:

- motyvuotą bylos šalies prašymą sudaryti taikos sutartį civilinėje arba administracinėje byloje;
- siūlomos taikos sutarties civilinėje arba administracinėje byloje projektą. Ši nuostata netaikoma, jeigu bylos šalis yra fizinis asmuo ir byloje neturi advokato.

Įsigaliojo nuo 2023 m. spalio 28 d.

Dėl Pelno mokesčio įstatymo (PMĮ) komentaro

VMI pateikė atnaujintą [PMĮ 14 straipsnio \(turto įsigijimo kaina\) komentara](#).

Komentare paaiškinta, kad vienetai, įstatymuose nustatyta tvarka, gali mažinti įstatinį kapitalą ir išmokėti laisvas lėšas:

- kai anuliuojamos vieneto, kurio pelnas yra apmokestinamas pelno mokesčiu arba jam tapačiu mokesčiu, akcijos, vieneto dalyvių gautos lėšos (ar jų dalis), tenkančios įstatinio kapitalo, sudaryto iš vieneto dalyvių įnašų, sumažinimo daliai, laikomos vertybinių popierių pardavimo juos išleidusiam vienetui pajamomis, t. y. netaikoma turto vertės padidėjimo pajamų už perleistas akcijas neapmokestinimo lengvata, nustatyta PMĮ 12 str. 15 punkte, o jei apskaičiuojamas nuostolis, tai vertybinių popierių nuostolis keliamas į kitus metus PMĮ 30 straipsnio nustatyta tvarka;
- kai mažinama vieneto, kurio pelnas yra apmokestinamas pelno mokesčiu arba jam tapačiu mokesčiu, akcijų nominali vertė, vieneto dalyvių gautos lėšos (ar jų dalis), tenkančios įstatinio kapitalo, sudaryto iš vieneto dalyvių įnašų, sumažinimo daliai, laikomos dalyvio įnašo susigrąžinimu, todėl gauta lėšų suma iki 0 eurų/vnt. mažinama akcijų įsigijimo kaina. Jeigu gautų lėšų suma yra didesnė nei turimų akcijų įsigijimo kaina, tai visa viršijanti suma laikoma vertybinių popierių pardavimo pajamomis juos išleidusiam vienetui, t. y. netaikoma turto vertės padidėjimo pajamų už perleistas akcijas neapmokestinimo lengvata, nustatyta PMĮ 12 str. 15 punkte;
- kai mažinama vieneto, kurio pelnas yra apmokestinamas pelno mokesčiu arba jam tapačiu mokesčiu, akcijų nominali vertė, vieneto dalyvių gautų lėšų (ar jų dalies), tenkančios įstatinio kapitalo, sudaryto ne iš dalyvių įnašų, sumažinimo daliai, suma, pelno mokesčio apskaičiavimo tikslais, akcijų įsigijimo kainos nemažina. Šiuo atveju, mažinant akcijų nominalią vertę, vieneto dalyviams išmokamos lėšos ar jų dalis, prilyginamos dividendams.

Projektai, susiję su mokesčių reforma

Dėl Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo (NTMĮ)

Pateikti Seimo narių pasiūlymai, susiję su NTMĮ projekto, patenkančio į mokesčių reformos paketą, pakeitimais:

- [siūloma](#) nustatyti, kad pagrindinio gyvenamojo būsto mokestinės vertės dalis, neviršijanti 1,5 savivaldybės, kurioje yra nekilnojamas turtas, nekilnojamojo turto verčių medianos, apmokestinama taikant 0 procento mokesčio tarifą. Likusiai daliai taikomas mokesčio tarifas – nuo 0,05 iki 0,2 procentų turto likusios dalies mokestinės vertės. Be to, siūloma įpareigoti savivaldybės tarybas, nustatčiusias konkrečius mokesčio tarifus, viešai paskelbti, kokiems infrastruktūros projektams įgyvendinti bus panaudotos iš šio mokesčio surinktos lėšos;
- [siekiama](#) palikti galiojančią NTMĮ redakciją, tik panaikinti išlygą, kad dalis mokesčio už nekilnojamąjį turtą įskaitomas į valstybės biudžetą. Siūloma visas surinktas lėšas už nekilnojamąjį turtą be jokių išlygų perduoti į savivaldybės biudžetą, kurioje yra nekilnojamas turtas, kad savivaldybės galėtų įgyvendinti svarbius projektus savo teritorijoje;

➤ [siūloma](#):

- išlaikyti galiojantį bendrą tarifų intervalą (0,5–3 procentai) komercinio naudojimo fizinių ir juridinių asmenų nekilnojamajam turtui;
 - nustatyti lengvatinį tarifų intervalą (0,05–0,5 procento) fizinių asmenų išvardintos paskirties nekilnojamajam turtui, įskaitant pagrindinio gyvenamojo būsto vertei viršijančiai 1,5 atitinkamos savivaldybės verčių medianos (iki šios vertės pagrindinis gyvenamasis būstas būtų neapmokestinamas);
 - nustatyti aukštesnį tarifų intervalą (0,5–4 procento) apleistam ar neprižiūrimam nekilnojamajam turtui;
- [siūloma](#) neapmokestinti nekilnojamojo turto, kuris yra naudojamas žemės ūkyje;
- [siūloma](#) iš esmės palikti galioti esamo NTMĮ nuostatas, pritariant Vyriausybės iniciatyvai keisti NT mokesčio įstatymą tik ta apimtimi, kuria siūloma nekilnojamojo turto mokesčiai įskaityti į savivaldybių biudžetus bei nustatyti, kad nekilnojamojo turto vertinimas atliekamas kas 3 metus.

Kiti projektai

Dėl minimalaus vienetų grupių apmokestinimo lygio užtikrinimo

Parengtas ir derinimui su visuomene pateiktas (iki 2023 m. lapkričio 14 d.) [Minimalaus vienetų grupių apmokestinimo lygio užtikrinimo įstatymo \(MALĮ\) projektas](#). Šis įstatymo projektas parengtas atsižvelgiant į 2022 m. gruodžio 15 d. Tarybos direktyvą (ES) 2022/2523 dėl visuotinio minimalaus tarptautinių įmonių grupių ir didelių vietos subjektų grupių apmokestinimo lygio užtikrinimo Sąjungoje (**Direktyva**).

Direktyva siekiama užtikrinti visuotinį minimalų didelių vienetų grupių apmokestinimo lygį ne mažesniu nei 15 procentų efektyviuoju pelno mokesčio tarifu ES.

Finansų ministerija atsižvelgdama į tai, kad, turimais duomenimis, Lietuvoje įsikūrusių vienetų grupių, kurios nuo 2023 m. gruodžio 31 d. pateks į Direktyvos taikymo apimtį, pagrindinių patronuojančių vienetų skaičius neviršys 5, siekdama teisinio tikrumo, kartu sumažinant neproporcingos mokesčių administravimo naštos riziką, MALĮ projektu siūlo Direktyvos nuostatas į Lietuvos mokesčių teisę perkelti ir įgyvendinti taip, kad būtų užtikrintas tarptautinio apmokestinimo principų veikimas ES, o Direktyvoje nustatytų privalomųjų apmokestinimo taisyklių taikymą atidėti (ne ilgesniam nei 6 metų laikotarpiui).

MALĮ projektu pereinamuoju laikotarpiu siūloma nustatyti:

- 1) *taikymo sritį* – siūlomas reguliavimas būtų taikomas Lietuvoje esantiems į vienetų grupę įeinantiems vienetams, priklausantiems vienetų grupei (tiek tarptautinei vienetų grupei, tiek išimtinai Lietuvoje veikiančiai vienetų grupei), kurios metinės pardavimo grynosios pajamos jos pagrindinio patronuojančiojo vieneto konsoliduotuosiose finansinėse ataskaitose ne mažiau kaip 2 iš 4 finansinių metų yra 750 mln. eurų arba didesnės. Pereinamojo laikotarpio išimtį pradinės veiklos etapu;
- 2) *taisykles, pagal kurias nustatoma į vienetų grupę įeinančio vieneto buvimo vieta*;

3) *informacijos teikimo prievolės*, pagal kurias:

- a) tarptautinės vienetų grupės pagrindinis patrunuojantysis vienetas, esantis Lietuvoje, privalo paskirti kitoje valstybėje narėje (tam tikrais atvejais – trečiosios valstybės jurisdikciją turinčioje teritorijoje) esantį į vienetų grupę įeinantį vieneta, kuris tarptautinės vienetų grupės vardu tos valstybės mokesčių administratoriui pateiktų papildinio mokesčio informacijos deklaraciją;
- b) į vienetų grupę įeinantys vienetai, esantys Lietuvoje, privalo pagrindinio patrunuojančiojo vieneto paskirtam papildinio mokesčio informacijos deklaraciją teikiančiam vienetai pateikti duomenis, reikalingus šiai deklaracijai užpildyti;
- c) Lietuvoje esantis didelės vienetų grupės į vienetų grupę įeinantis vienetas arba vienetų grupės vardu – pagrindinis patrunuojantysis vienetas privalo apie tos grupės pradinio veiklos etapo pradžia (pereinamojo laikotarpio išimtis) informuoti VMI.

Kartu su šiuo projektu teikiami ir Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimo projektai ([I](#) ir [II](#)). ANK pakeitimais siūloma nustatyti baudas už MALĮ projektu nustatytų reikalavimų nesilaikymą (nuo 1 800 eurų iki 3 800 eurų, jei toks pažeidimas padarytas pirmą kartą).

Dėl Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (GPMĮ)

Parengtas [GPMĮ 18\(2\), 20 ir 36 straipsnių pakeitimo projektas](#), kuriuo siūloma nuolatinams Lietuvos gyventojams (tėvams, įtėviams arba nuolatinams globėjams (rūpintojams)), auginantiems vaikus (įvaikius) iki 18 metų, taip pat vyresnius, jeigu jie mokosi pagal bendrojo ugdymo programą (įskaitant asmenis, kurių mokymą pagal bendrojo ugdymo programą ir pagal bendrojo ugdymo programą kartu su profesinio mokymo programa vykdo profesinio mokymo teikėjai, iki šie asmenys baigs bendrojo ugdymo programą, taip pat akademiinių atostogų, profesinio mokymo teikėjų suteiktų dėl ligos, nėštumo ar vaiko priežiūros, laikotarpį), bet ne ilgiau, iki jiems sukaks 23 metai, už kiekvieną auginamą vaiką (įvaikį) per metus taikyti papildomus 1044 eurus neapmokestinamųjų pajamų:

- gaunantiems su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusias pajamas būtų papildomai padidinamas pagal galiojančią formulę apskaičiuotas neapmokestinamasis pajamų dydis (NPD);
- gaunantiems pajamas iš individualios veiklos būtų papildomai padidinamas pajamų mokesčio kreditas, apskaičiuotas pagal galiojančią formulę;
- tais atvejais, kai NPD arba pajamų mokesčio kreditas apskaičiuojamas ir lygus nuliui, papildomos neapmokestinamosios pajamos auginantiems vaikus (įvaikius) yra taikomos.

Siūlomas įsigaliojimas nuo 2024 m. sausio 1 d.

Parengtas [GPMĮ 27 straipsnio pakeitimo projektas](#), kuriuo siūloma GPMĮ 27 straipsnio nuostatas suderinti su Rinkimų kodekso 110 str. 4 dalimi, taip pat nuostatas patikslinti įvertinus gyventojų pajamų deklaravimo specifiką ir nustatyti skirtingus laikotarpius, už kuriuos turėtų būti teikiama metinė pajamų deklaracija, atsižvelgus į tai, kada auka yra suteikiama (iki gegužės 1 dienos ar po gegužės 1 dienos).

T. y. numatoma, kad gyventojas, kuriam atsiranda prievolė deklaruoti pajamas Rinkimų kodekso 110 str. 4 dalyje nustatyta tvarka, privalo pats arba per savo įgaliotą asmenį pateikti mokesčio administratoriui metinę pajamų mokesčio deklaraciją už paskutinį praėjusį mokestinį laikotarpį, kai auka teikiama po einamojo mokestinio laikotarpio gegužės 1 dienos, arba už užpraėjusį mokestinį laikotarpį, kai auka teikiama iki einamojo mokestinio laikotarpio gegužės 1 dienos, laikydamasis Rinkimų kodekso 110 str. 4 dalyje nustatyto deklaracijos pateikimo termino, jeigu metinės pajamų mokesčio deklaracijos už minėtus mokestinius laikotarpius nebuvo pateikęs nustatyta tvarka.

Dėl Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (PVMĮ)

Atsižvelgiant į tai, kad [Atsiskaitymu grynaisiais pinigais apvalinimo įstatymo projektu](#) siekiama sumažinti gyventojų, verslo ir valstybės sąnaudas, susijusias su grynujų pinigų naudojimu, grynujų pinigų poveikį aplinkai ir efektyvinti grynujų pinigų ciklą, parengtas [PVMĮ 15 straipsnio pakeitimo projektas](#).

PVMĮ pakeitimo projektu siūloma nustatyti, jog, taikant apvalinimą, laikoma, kad prekių (paslaugų) apmokestinamoji vertė nepasikeitė, t. y. apmokestinamąją vertę laikoma prekių (paslaugų) vertė (išskyrus patį PVM), apskaičiuota iki apvalinimo. Atsižvelgiant į labai mažas apvalinimo sumas, toks reguliavimas leis išvengti neproporcingos administracinės naštos, ypač perkamų prekių (paslaugų), kurioms taikomi skirtingi PVM tarifai, atveju.

Siūlomas įsigaliojimas nuo 2025 m. gegužės 1 d.

Dėl Laikinojo solidarumo įnašo deklaracijos

Parengtas [VMI viršininko įsakymo „Dėl Laikinojo solidarumo įnašo deklaracijos KIT713 formos užpildymo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo projektas](#).

Taisyklės papildytos paaiškinimu, išskiriant pamečiui, kokios kredito įstaigos turi apskaičiuoti ir teikti deklaraciją 2023 m. ir kokios 2024 m.

Taip pat atsižvelgiant į tai, kad Laikinojo solidarumo įnašo įstatymas įsigaliojo ne nuo metų pradžios (2023 m. gegužės 16 d.), taisyklės papildytos paaiškinimu, kaip yra apskaičiuojamos 2022 m. grynosios palūkanų pajamos, kai yra apskaičiuojamas ir deklaruojamas 2023 m. laikinasis solidarumo įnašas.

Dėl Metinės nenuolatinio Lietuvos gyventojų individualios veiklos per nuolatinę bazę Lietuvoje pajamų deklaracijos

Parengtas [VMI viršininko įsakymo „Dėl Metinės nenuolatinio Lietuvos gyventojų individualios veiklos per nuolatinę bazę Lietuvoje pajamų deklaracijos FR0531 formos ir jos priedo FR0531V formos bei jų užpildymo ir teikimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo projektas](#).

Pakeitimai atliekami atsižvelgiant į Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pakeitimą, kuriuo nuo 2023 metų individualia veikla besiverčiantys gyventojai individualios veiklos pajamoms pripažinti kaupimo apskaitos principą gali taikyti savo pasirinkimu.

Dėl Prekių tiekimo vietos pasirinkimo taisyklių

Parengtas VMI viršininko įsakymo projektas, kuriuo tvirtinamos „[Prekių tiekimo vietos pasirinkimo taisyklės](#)“.

Taisyklės nustatys Lietuvos Respublikos apmokestinamojo asmens, kuris nėra įsiregistravęs OSS sistemos specialios schemos naudotoju, pageidaujancio prekių tiekimo ir (arba) paslaugų teikimo vieta laikyti kitą Europos Sąjungos valstybę narę, kreipimosi į VMI tvarką.

Dėl Pelno mokesčio įstatymo (PMĮ) komentaro

Parengtas [PMĮ 56¹ straipsnio komentaro papildymo projektas](#).

Papildymu paaiškinama, kad pereinamojo mokestinio laikotarpio (susidariusio vienetui pakeitus mokestinį laikotarpį) nuostoliams komentuojamo straipsnio nuostatos netaikomos, išskyrus atvejus, kai vienetų grupės vienetų (tiek perduodancio, tiek perimančio) pereinamasis mokestinis laikotarpis sutampa. Vienetas iš kito vienetų grupės vieneto perimtais pereinamojo mokestinio laikotarpio nuostoliais gali sumažinti apskaičiuotą apmokestinamąjį pelną tik to paties pereinamojo mokestinio laikotarpio, kurio apskaičiuotus nuostolius (ar jų dalį) jam perdavė tas kitas vienetų grupės vienetas.

Kita informacija

Dėl užsienio valstybių mokesčių administratorių parengtų pažymų

[VMI informuoja](#), kad nuo 2023 m. lapkričio 1 d. Lietuvos Respublikos mokesčių administratorius nebetvirtins nuolatinių Lietuvos gyventojų pateiktų pažymų, kurių formos yra parengtos užsienio valstybių mokesčių administratorių ir kurios naudojamos tų užsienio valstybių vidaus mokesčių įstatymuose nustatytiems tikslams (mokestinių lengvatų taikymui ir kt.).

Dėl VMI leidinių

VMI informuoja, kad atnaujino šiuos leidinius:

- [Avanso apmokestinimas pridėtinės vertės mokesčiu;](#)
- [Gyventojų pajamų mokesčio lengvata mokantiems savanoriško pensijų kaupimo įmokas į III pakopos pensijų fondus.](#)